

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора
Лабунця Віктора Миколайовича
на дисертаційну роботу Гао Десян**

**“Формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва
вокально-хоровими колективами учнівської молоді”,**

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
у галузі знань 01 Освіта\Педагогіка
зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

У контексті сучасного етапу розвитку педагогічної науки і практики дисертація Гао Десян представляється актуальною і своєчасною. Постановка в центр наукового аналізу заявленої проблематики відповідає змінам у сфері вищої професійної освіти, що передбачає підвищення вимог до якості освіти, установку на результативність завдяки інтеграційним впливам різногалузевих наук і діяльностей на методичну наповненість професійної підготовки майбутніх учителів та враховує запити суспільства на високому рівні здатності педагогічних кадрів працювати творчо й ефективно.

В сучасних нормативних документах стратегічними пріоритетами вищої мистецької освіти визначена вимога до підготовки майбутніх учителів музики як високопрофесійних особистостей-універсалів, наділених спектром професійних компетентностей. Серед яких виокремлюється здатність до врахування масштабів завдань і ризиків, організації, планування, контролю, координації комунікацій, підтримки режиму діяльності, реалізації програм і цілей колективної творчої дії, що є виявом такої якості, як готовність до керівництва вокально-хоровими колективами. З цієї позиції освітній процес на факультетах мистецтв педагогічних університетів має спрямовуватися на формування та вдосконалення означеної якості, що слугує критерієм високого професіоналізму сучасного вчителя музики.

Представлена до розгляду дисертаційна робота Гао Десян написана на актуальну для України та Китаю тему, оскільки спрямована на вирішення проблеми формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді з метою екстраполяції сучасних технологій керівництва педагогічними системами в освітній процес вищої мистецької освіти. Саме розгляд даної проблеми з позиції ефективного застосування технік керівництва в вокально-хоровому навчанні, визначає

актуальність даної проблеми та потребу її реалізації у педагогічній практиці вищої школи мистецької освіти. Про актуальність дисертаційного дослідження Гао Десян свідчить також те, що воно виконано відповідно комплексної теми кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М. П. Драгоманова «Вдосконалення фахової та методичної підготовки вчителя музики до практичної професійної діяльності» і спрямоване на вдосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність

Високий ступінь достовірності результатів дослідження Гао Десян підтверджується: методологічною й теоретичною обґрунтованістю вихідних позицій дисертації; ґрунтовним теоретичним аналізом основних понять за темою дисертації; виявленням причинно-наслідкових зв'язків між теоретичними знаннями та практичною підготовкою майбутніх учителів музики; різноманітністю теоретичної бази. Метою роботи автором визначено розробку, теоретичне обґрунтування та експериментальну перевірку методики формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді в умовах факультетів мистецтв педагогічних університетів, що обумовило загальні принципи побудови дисертаційного дослідження. Дисертація має струнку логічну побудову, що надає досить чітке уявлення про міру її наукової новизни і ступінь вирішення провідних завдань. У дисертаційному дослідженні чітко визначено категоріальний апарат. У трьох розділах дисертації викладені основні теоретико-методологічні та практично-методичні позиції автора.

Експериментальна робота з вияву ефективності визначених педагогічних умов і результативності розробленої методичної моделі формування досліджуваного феномена дала можливість дисертанту стверджувати про доцільність її використання в практиці підготовки студентів до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді, для розширення сучасного змісту дисциплін вокально-хорового циклу, що свідчить про виконання Гао Десян поставленої мети і завдань дослідження.

Висновки до розділів та загальні висновки дисертаційного дослідження є ґрунтовними, вони свідчать про виконання поставлених завдань дослідження.

У цілому рецензована робота відзначається достатньою переконливістю, досить глибоким аналізом матеріалу, вмільм використанням різних методик аналізу та доступністю викладу. Дисертаційна робота оформлена відповідно до

чинних вимог. Автор переконливо довів доцільність створення низки педагогічних умов, спрямованих на те, щоб на інформаційному, методичному та організаційному рівнях успішно вирішувати вказану проблему.

Достовірність й об'єктивність результатів роботи забезпечується методологічним обґрунтуванням вихідних положень, використанням комплексної методики проведення аналізу, обсягом бібліографічного (224 джерела, з них 29 – іноземними мовами) та фактологічного матеріалу; статистичними методами обробки експериментальних даних; позитивними наслідками впровадження результатів дослідження; широкою апробацією основних положень дисертації під час педагогічного експерименту; обговоренням результатів дослідження на науково-практичних конференціях і семінарах, відповідною кількістю публікацій.

Зазначене вище дозволяє констатувати, що дисертантом виконано значний обсяг науково-дослідної та експериментальної роботи, у результаті чого отримано дані, які є безперечно важливими для сучасної педагогічної теорії та практики.

3. Наукова новизна результатів дослідження

Наукова новизна одержаних результатів дослідження Гао Десян полягає в тому, що вперше у вітчизняній педагогічній науці здійснено цілісне дослідження та теоретично обґрунтовано методику формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді та педагогічні умови її реалізації; спроектовано методичну модель формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді; актуалізовано принципи формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами; конкретизовано поняття «готовність майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді» та сутність його формування в процесі вокально-хорового навчання; розроблено структурні компоненти, критерії, показники та рівні сформованості готовності до керівництва (високий, середній, низький); набули подальшого розвитку засоби комплексної діагностики сформованості готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді; добір цілей, методів та стратегій навчання за керівницьким типом; розширена теоретико-методологічна основа формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва мистецькими колективами учнівської молоді; методичне забезпечення вокально-хорового навчання студентів.

Таким чином, вважаємо за доцільне підтвердити новизну наукових результатів дисертаційного дослідження Гао Десян, котра в першу чергу пов'язана з теоретичним обґрунтуванням та експериментальною перевіркою ефективності педагогічних умов, а також розробкою методичної моделі формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді.

4. Значущість результатів дослідження для науки й практики та можливі шляхи їх використання

Значущість одержаних Гао Десян результатів для музично-педагогічної науки полягає в розробці та апробації моделі формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що узагальнені наукові положення щодо сутності ключових понять дослідження можуть служити: для вдосконалення практики підготовки студентів до керівництва вокально-хоровими колективами школярів; поглиблення сучасних способів впровадження технік керівництва у зміст дисциплін вокально-хорового циклу. Запропоновані критерії, показники та рівні оцінювання сформованості готовності студентів до керівництва будуть доцільними під час педагогічної діагностики вокально-хорової діяльності майбутніх учителів музики та для оцінювання музичних компетентностей майбутніх фахівців у різновидах вокально-хорового навчання. Теоретичні висновки та отримані результати можуть модифікуватися і адаптуватися до умов початкових закладів багаторівневої мистецької підготовки студентів України та Китаю.

5. Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях

Основні положення дисертації Гао Десян достатньо повно висвітлені в 12 одноосібних публікаціях автора, з них 5 – у провідних наукових фахових виданнях України з педагогіки, 1 стаття в зарубіжному науковому виданні.

6. Оцінка змісту та завершеності дисертації

У дисертаційній роботі належним чином визначено мету, об'єкт, предмет і завдання дослідження, яким відповідають адекватно дібрані автором методи

науково-педагогічного пошуку, що уможливило наукове обґрунтування теоретичних положень, висновків і рекомендацій, дозволило визначити теоретичну та практичну новизну дисертації, а також сформулювати завдання, які отримали комплексне дослідження в роботі.

Дисертація Гао Десян характеризується досить повним розкриттям досліджуваних проблем, урахуванням того, що зроблено іншими дослідниками в цій галузі, ґрунтовною практичною перевіркою отриманих результатів, їх суттєвою теоретичною та практичною значущістю. Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, достатньо обґрунтовані.

Структура і зміст дисертаційного дослідження Гао Десян засвідчують, що воно охоплює цілісний процес науково-дослідної роботи, який включає всі її стадії: від ідеї, розробки концептуальних засад до широкого впровадження результатів дослідження в навчально-виховний процес Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, Київської державної музичної школи №1 імені Якова Степового, що засвідчено відповідними довідками.

Автором дисертаційної роботи здійснене комплексне теоретико-експериментальне дослідження, спрямоване на подальший розвиток теорії і практики фахової підготовки майбутніх учителів музики, визначення особливостей формування їх готовності до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді; вдосконалення форм, прийомів і методів застосування технік керівництва у вокально-хоровому навчанні майбутніх учителів музики на факультетах мистецтв педагогічних університетів,

Рецензована робота відповідає вимогам, які ставляться до праць такого типу, оскільки ґрунтується на надійних і достовірних теоретичних засадах і достатньо широко охоплює матеріал дослідження, щоб зробити обґрунтовані висновки загального і часткового характеру про особливості формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді в умовах факультетів мистецтв педагогічних університетів. Необхідно також відзначити організацію та проведення педагогічного експерименту, його тривалість, масовість, масштабність, багатоплановість і цілеспрямованість

Дисертація написана грамотно й оформлена згідно сталих вимог до написання й оформлення дисертаційних робіт. Стиль викладу представлених у рукописі дисертації матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій доступний для їх сприйняття. Висновки дисертації відповідають завданням, чітко сформульовані, послідовні, змістовні та відображають їх

основний зміст.

7. Зауваження щодо змісту дисертації

Відзначаючи наукову вартість і практичну значимість дисертаційного дослідження Гао Десян, в дискусійному плані, висловимо ряд зауважень:

1. Методологічними орієнтирами досліджуваного явища автором були визначені системно-ситуаційний, інформаційно-аналітичний, синергетичний, компетентнісний, партисипативний, аксіологічний, діяльнісно-творчий наукові підходи, що цілком розкривають змістову сутність досліджуваної проблематики. Ураховуючи високий теоретичний рівень виконаного дослідження, вважаємо, що для поглиблення практичного значення дослідження дисертанту бажано було б урахувати специфіку індивідуального підходу до студентів з різним рівнем готовності до керівництва вокально-хоровими колективами, що значно збагатило б практичний аспект даної роботи.

2. Вважаємо, що автору доцільно було б більше уваги приділити ключовому поняттю дослідження «готовність майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді», оскільки воно з'являється у підрозділі 1.2. (с. 70). Натомість, на початку дисертації значна увага автора приділена поняттям «готовність до керівництва» (с. 35) і «готовність до керівництва у вокально-хоровому навчанні майбутніх учителів музики» (с. 55).

3. У другому розділі дисертації автором представлені основні принципи, які відображають особливості формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді. У зв'язку з цим, бажано розкрити, як саме принцип диференціації забезпечував оптимальне оволодіння студентами інструментарієм вокально-хорової діяльності з колективами учнівської молоді за допомогою технік керівництва.

4. На третьому – процесуально-класифікаційному етапі дослідно-експериментальної роботи автором використано комплекс методів, спрямованих на розвиток у студентів здатності до критичного оцінювання власних дій в умовах реалізації поліваріантних рішень керівництва вокально-хоровим колективом. Потребує уточнення, як саме даний комплекс методів впливає на формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді?

5. Бажано було б видати методичні рекомендації з проблеми формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді.

Загалом, висловлені зауваження не ставлять під сумнів отримані наукові результати та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Гао Десян, якій притаманні оригінальність, наукова новизна, високий теоретико-методологічний рівень, широта методологічних підходів, комплексність та ґрунтовність дослідно-експериментальної роботи, логічність викладу матеріалу, повнота висвітлення основних положень у публікаціях.

8. Загальний висновок

Дисертаційне дослідження Гао Десян «Формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді» за своєю актуальністю проблеми, рівнем її розробки, практичною та теоретичною значущістю є самостійним, завершеним дослідженням. Отримані нові науково-обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують важливе наукове завдання, яке полягає в теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці методики формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді.

Ураховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і вірогідність, а також значну практичну цінність сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота Гао Десян «Формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор Гао Десян заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта\Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,

декан педагогічного факультету

Кам'янець-Подільського

національного університету

імені Івана Огієнка

